

Dobytí a udržení přepravišť a předmostí vzdušnými výsadky

Major Radomil R o p e k

1. Význam dobytí a udržení přepravišť a předmostí vzdušnými výsadky

Hlavní úkol vzdušných výsadků vysazovaných ve prospěch armád nebo svazků spočívá v zabezpečení co největšího tempa útoku při překonání různého druhu přirozených překážek z chodu, k zabezpečení nepřetržitého postupu do prostoru cíle operace.

Násilný přechod vodních překážek během útoku je jedním z nejobtížnějších a nejsložitějších druhů bojové činnosti. Pro zachování vysokého tempa útoku je nutné provádět násilný přechod řek výhradně z chodu a z hlediska ochrany před ZHN v celé šíři útočného pásma. Na pomoc útočícím svazkům je nutno vysazovat vzdušné výsadky s úkolem zdržet příchod záloh nepřítel, předejít je v ovládnutí přeprav nebo předmostí, nebo provést úder z týlu proti nepříteli, který se brání na řece a zabezpečit tak příchod vlastních tankových svazků na předmostí. Použití operačních a taktických vzdušných výsadků do značné míry usnadní splnění složitějšího úkolu. Nepřítel včasným stržením mostů, zničením přepravišť a připravením obrany na protilehlém břehu může dosáhnout i dlouhodobého zdržení našich útočících vojsk.

Přechod vodních toků byl i v minulých válkách těžkým a nesnadným řešitelným problémem. Je sice možno uvést příklady z Velké vlastenecké války, kdy tankové jednotky a někdy ojedinělé tanky rychlými a rozhodnými akcemi s využitím překvapení se zdarem rozhodly boj o neporušený most.

Podávalo se obvykle v nejposlednější moment odvrátit vyhození mostů a tak zahájit úspěšný boj o předmostí.

V budoucí válce bude komunikační síť při úplné motorizaci bojujících armád přeplněna. Důležitě komunikace však budou zničeny a zataraseny po atomových úderech. Rychlému postupu vpřed budou kromě jiného překážet zatarasené soutěsky, průchody, přechody a stržené mosty. Navíc dá se předpokládat, že nepřítel všechny mosty předem připraví ke zničení a do plánova-

ného stržení je bude chránit vyčleněnými jednotkami silnými podle jejich důležitosti.

Plynulý postup tanků může být ohrožen činností i jednotlivých nepřátelských bojovníků, kteří zničí včas komunikační stavby, zvláště přes vodní toky, podle předem stanovených plánů. V některých případech může protivník získat potřebný čas k protipatření, která budou nebezpečná pro svazky, nakupené před překážkami. Jejich rozptýlení v případě zdržení postupu je nesešné. Jsou vhodným cílem pro nepřítel. Z tohoto hlediska je výhodné provádět přechod vodních toků hlubokým broděním tanků celými svazky v plné šíři útočného pásma. Vzdušné výsadky mohou plně zabezpečit, v některých případech i připravit (průzkum, vytyčení os, stržení břehů atd.) vše, co tankové útvary k přechodu vodního toku hlubokým broděním potřebují.

Dobytí přepraviště vzdušným výsadkem může mít dvojitý účel. Buď zabezpečit nepřetržitost v útoku vlastním vojskům, aby mohla vodní překážku překonat z chodu, nebo zničit přepraviště podle zámyslu nadřízeného velitele, omezit možnost manévru nepřítel. (V práci uvedu způsoby činnosti týkající se prvního případu.)

Přechody vodních toků v útočných operacích na předpokládáních válčističích budou poměrně časté. Vojska musí být připravena až ke dvěma přechodům za den. Všechny vodní toky nebudou však mít stejný význam. Význam vodní překážky vzrůstá se šířkou, hloubkou a rychlostí proudu a strmostí a nepřístupností břehů. Rozhodující pro usnadnění nebo znesnadnění přechodu je charakter dna a celého údolí. Kvalita dna ve spojení s hloubkou a rychlostí proudu je důležitá pro možnost brodů. Význam překážky je dále stanoven kvantitou a kvalitou hydrotechnických objektů a ovlivněn změnami, které přináší počasí a roční doba. Zvláštní důležitost má jakost nepřátelské obrany, která využívá vodní překážky.

Při hodnocení vyjmenovaných údajů je třeba posoudit počet a kvalitu použité nové techniky a zbraní (ZHN, rakety, vrtulníky pro přepravu vojsk i materiálu, mostní tanky apod.).

Výsadkové jednotky jsou s to úspěšně plnit úkol zachycení přepraviště a předmostí. K jeho splnění je třeba připravit jak padákové výsadky, tak i motostřelecké jednotky, které budou přepravovány vrtulníky.

2. Sila, složení a sestava

Sila vzdušného výsadku bude určována důležitostí úkolu a stupněm umlčení nepřátelských sil a prostředků při přípravě vysazení a možnostmi podpory v průběhu boje. V některých případech se bude moci použít i nevelkých jednotek. Kromě výsadkové brigády lze plánovat k tomuto úkolu výsadkový prapor, někdy i rotu. Padákové jednotky na rozhodujících směrech mohou být zesíleny vrtulníkovými výsadky a v některých případech bude použito jen vrtulníkových výsadků.

U výsadkového padákového praporu kromě výsadkových rot v obvyklém složení (3 výsadkové čety, 1 četa doprovodných zbraní) je kladen důraz na ženijní jednotky. Motostřelecký prapor použitý jako vrtulníkový výsadek bude jimi zesílen. Ženijní jednotky jsou začleňovány do přepradových skupin s úkolem zjistit způsob přípravy mostu ke zničení a provést její rychlé zneškodnění. Zčásti se také začleňují do průzkumných hlídek, majících za úkol prozkoumat obranné objekty a zátarasu nepřítele. Dále jsou určeny k průzkumu vodního toku a vytyčení přechodů podle požadavku velitele svazku, útočícího čelně a to i v tom případě, že bylo zachváčeno neporušené přepraviště. To z toho důvodu, že nepříteli se může podařit se zničit použitím raket nebo letectva i po obsazení vzdušným výsadkem.

Zvláštní důraz je kladen i na chemické jednotky, které jsou začleňovány jak do přepradových skupin, tak i z části do skupin zajišťovacích a předpusutých odřadů.

Minometné a protitankové jednotky se uplatní především v zajišťovacích skupinách. Tarasnicové jednotky, jednotky bezzákluzových kanónů nebo pt řízených střel mohou být jednak z části přiděleny samostatně bojujícím jednotkám, jednak ponechány k dispozici veliteli vzdušného výsadku jako protitanková záloha.

Průzkumné jednotky vzdušného výsadku v soulase s plánem průzkumu budou použity k získání zpráv o místech soustředění sil nepříteli a přístupových cestách do místa akce. Po zesílení ženijní hlídkou mohou plnit tyto průzkumné skupiny, především je-li jejich manévrovací schopnost zvýšena přepravními prostředky, rozmanité úkoly

destrukční a dezorganizační činnosti, z nichž největší pozornost je třeba věnovat organizaci léček na proudy nepříteli. Průzkumné skupiny na některých osách budou zesíleny chemickými průzkumníky ke zjištění radiační situace v prostoru přístupů k bojišti s důrazem na směry, na kterých má zájem velitel disponující vzdušným výsadkem. Plán průzkumu bude zahrnovat i úkoly získání zpráv o případných dalších objektech činnosti výsadku, stejně jako získávání potřebných zpráv ve prospěch nadřazeného štábu.

Spojovací jednotky budou zabezpečovat spojení uvnitř výsadku a to jak mezi přepradovými a zajišťovacími skupinami, tak i se zálohami a vyslanými předpusutými odřady i průzkumnými skupinami. Plánem spojení bude určen způsob nepřetržitého spojení s nadřazeným velitelem a s útvary a svazky, které přijdou do prostoru bojové činnosti vzdušného výsadku při sloučení.

V soulase s dosud uvedenými statěmi sestava vzdušného výsadku pro úkol zachvátit přepraviště bude obvykle zahrnovat:

- přepradové skupiny pro dobytí vlastního přepraviště,

- zajišťovací skupiny zabezpečující obsazením výhodných čar na přístupových cestách nepříteli činnost přepradových skupin,

- skupiny záloh, jejichž sila a složení je určována charakterem úkolu; nejčastěji vševojsková, ženijní a protitanková záloha,

- u výsadku v síle brigády předpusutých odřadů, obvykle výsadkové roty vyslané na vzdálenost do 10 km od předního okraje obrany, které k získání času a vyčerpání nepříteli budou působit z léček, přepady a obranou takticky výhodných čar.

Sestava vzdušného výsadku pro úkol zachvátit předmostí bez přepraviště bude obdobná. Nebude však zahrnovat přepradové a zajišťovací skupiny. Tyto budou nahrazeny útvary nebo jednotkami, kterým bude stačeno k ovládnutí a udržení objektů na předmostí a určen prostor jejich činnosti.

Složení, sila a organizace jednotlivých skupin v sestavě vzdušného výsadku, tj. přepradových, zajišťovacích, záloh i předpusutých

nutých odřadů a samostatných průzkumných skupin nemůže být určováno šablonovitě.

Po pečlivém vyhodnocení situace, především potřebných údajů o nepříteli, velitel vzdušného výsadku je sestaví tak, aby při dokonalém využití terénu si udržel možnost pružného manévru a při malé zranitelnosti mohl v rozhodujícím okamžiku soustředit síly v potřebném místě ke zdrcujícímu úderu nepříteli.

Celková sestava vzdušného výsadku, vysazovaného ve prospěch především tankových vojsk, je v každém případě určována specifickými zvláštnostmi úkolu u výsadku, charakterem bojové činnosti nepřítel, terénu v prostoru vysazení a kromě toho

množstvím a možnostmi vlastních výsadkových vojsk (u vrtulníkových výsadků motostřeleckých jednotek) a dopravního letectva.

K zabezpečení vysazení operačních výsadků je třeba mít dostatek sil a prostředků. Ty v některých případech mohou chybět i u armád. Z tohoto hlediska je v řadě případů účelnější organizaci použití operačních vzdušných výsadků ve prospěch armády (svazků) provádět frontem s tím, že po vysazení se ihned podřídí veliteli armády (svazku) útočící na směr, na kterém je výsadek vysazen. Je-li ovšem dostatek sil a prostředků, je možno na stupni armády výsadkové akce operačního významu připravit a provést.

3. Příprava k vysazení a boji

Příprava k vysazení a boji o přepraviště a předmostí je až na některé odchylky obdobná jako při plnění jiných úkolů. Podle umístění vzdušných výsadků může probíhat v prostoru soustředění, později ve vyčkávacím prostoru.

Velitel vzdušného výsadku v prostoru soustředění obdrží v takovém případě k urychlení přípravy „Nařízení pro uvedení do bojové pohotovosti“ od velitelství, kterému je podřízen trvale nebo přidělen dočasně.

V nařízení pro uvedení do bojové pohotovosti bude stanoven zhruba prostor činnosti, cíl činnosti („připravit vzdušný výsadek na přechody přes řeku R“), doba pohotovosti a nařízení k opatření materiálů technického zabezpečení.

Současně toto nařízení může obsahovat i rozkaz pro přesun do vyčkávacího prostoru. Štáb vzdušného výsadku doplní nařízení konkrétními údaji a neprodleně je vyhlásí podřízeným jednotkám.

V době vydání nařízení pro uvedení do bojové pohotovosti, doplňuje a vyhodnocuje oddělení průzkumu nadřízeného velitelství průzkum cílů, nepřítel a prostoru nastávající bojové činnosti. Jde především o taktický vzdušný průzkum. Má za úkol upřesnit stav přepraviště a stanovit rozmístění a stupeň vybudování nepřátelských obranných objektů, zjistit případně blízké zálohy a přítomnost letectva nepřítel na předsumutých letištích a přistávacích plochách. Průzkum se provádí jak přímým pozorováním, tak radiolokací a fotografováním z velkých, středních i malých výšek.

Je-li to výhodné, je plánován do prostoru bojové činnosti a do jeho okolí (na široké frontě) výsadek samostatných prů-

zkumných skupin v přiměřené lhůtě před provedením vlastního výsadku na předmostí.

Činnost štábu výsadku je třeba řídit od počátku přípravného období plánovitě, aby všechny úkoly byly postupně ve správném časovém sledu splněny. Z tohoto důvodu je třeba si ujasnit časové možnosti a potřebu času na splnění jednotlivých úkolů. K tomuto účelu zpracovává náčelník štábu jako dokument pro vnitřní potřebu „Kalendářní plán přípravy k vysazení a bojové činnosti“. Dny až do času pohotovosti nebo „C“ (výskok 1. výsadkáře vzdušného výsadku z letounu) rozdělí po hodinách a vyplní všemi úkoly od přípravy rozhodnutí a plánování až po přípravu osob, bojové techniky, materiálních prostředků k vysazení a jejich soustředění k letišťům.

Současně je i doplňován a balen materiál. Jednotky vzdušného výsadku balí do zásobníků i dodatečné zásoby. Boj o předmostí má charakter boje na místě, proto zásoby nejsou plně omezeny přepravními možnostmi po vysazení. Čas potřebný pro balení zásobníků a nákladních padáků je určen počtem a druhem připravovaného materiálu, jeho soustředěním a počtem bojovníků, vyčleněných k balení. Vlastní balení zásobníků i nákladních padáků při připravenosti potřebného materiálu a bojovníků nepřesáhne 3 hodiny.

Štáb výsadku vysílá průzkum na osy přesunu do vyčkávacích prostorů a na letiště. Odborní funkcionáři připravují plán spojení, nařízení pro utajení velení, organizaci pořádkové služby, provádějí se lékařské prohlídky apod.

Operační oddělení velitelství disponujícího vzdušným výsadkem projednává otáz-

ky leteckého zabezpečení za přeletu a zpracovává rozkaz (bojové nařízení) pro zasedání vzdušného výsadku. Má být doručen (je-li nevhodné volat velitele na štáb nadřízeného velitelství) současně s posledními zprávami o situaci nepříteli v prostoru vysazení, doplněnými leteckými snímky a zvláště mapami velkého měřítka pro potřebu přípravy a vedení boje vzdušného výsadku.

Štáb nadřízeného velitelství připravuje zároveň dohovor součinnosti mezi veliteli svazků (útvárů), které se sloučí se vzdušným výsadkem a velitelem výsadku, ke kterému budou přizváni i představitelé letectva.

V organizaci součinnosti budou probrány 1—3 varianty na předmostí. Zvláště podrobně je třeba probírat zabezpečení bojové činnosti vzdušného výsadku. Jde zejména o letecký průzkum a zabezpečení spojení k včasnému předání zpráv ve všech etapách přípravy k vysazení a vedení bojové činnosti. Letectvem je třeba ničit zálohy nepříteli v prostoru vysazení především v tom případě, nebude-li výsadek zabezpečen shozem atomové pumy nebo úderem raket.

Leteckou podporu vyžaduje štáb vzdušného výsadku přes představitele letectva, který bude vysazen společně s výsadkem.

V dělostřeleckém zabezpečení musí být vyhodnoceny jednotlivé cíle a stanoveny prostředky k jejich zničení. Kromě toho bude stanoveno, z které čáry a kterými prostředky, v jakém množství je možno podporovat boj výsadku dělostřelctvem svazků útočících čelně.

Velmi podrobně budou probrány otázky týkající se sloučení čelně útočících svazků (útvárů) se vzdušným výsadkem. Velitel výsadku má znát směry útoku svazků a osy postupu průzkumných a předsunutých odřadů. Pro organizaci součinnosti je třeba připravit i časovou kalkulaci, kdy průzkumné (předsunuté) odřady a hlavní síly přijdou do prostoru bojové činnosti.

Čára setkání, zastavení paleb a místa setkání velitelů musí být voleno podle provedení pravděpodobného manévru sil a prostředků vzdušného výsadku k době setkání. Tento manévr obvykle neovlivní čáru signálů.

Kromě čáry setkání, zastavení paleb a místa setkání velitelů zabezpečuje ještě nadřízený štáb sloučení stanovením frekvencí, čar a doby navázání spojení, signálů a hesel, rozpoznání a zastavení palby, popřípadě zabezpečuje spojení i přidělením technických prostředků. Způsoby rozpo-

znání vlastních sil budou stanoveny i pro noc.

Organizace spojení pro setkání může zahrnovat zvláštní síť pro setkání, kde např. je průzkumný a předsunutý odřad, pluky, které přicházejí do místa setkání a štáby vzdušného výsadku. Kromě rádiového směru nadřízeného velitelství ke vzdušnému výsadku se organizuje i rádiový směr velitelství vzdušného výsadku ke svazku, se kterým se sloučí po setkání. Styční důstojníci (dělostřelctva, letectva) mají své vlastní spojovací prostředky.

V přípravě je nutné vyhodnotit místa ohrožená nepřátelskými zbraněmi hromadného ničení, neboť důkladnost a všestrannost přípravy vyžaduje připravit se na možné eventualitě změny situace a tím čelit překvapení.

Nukleární zbraň může nepřítel použít jednak na vzdušný výsadek a jednak na útočící jednotky na přistupech k řece. V některých případech může mít záměr přepravit obsazené vzdušným výsadkem zničit, přehradit tok řeky a vytvořit pásmo značného radioaktivního zamoření. Přehrazení vodního toku je možno provést podle jeho šířky jednou nebo dvěma atomovými pumami při využití vhodných míst na řece. Při úplném přehrazení koryta řeky se vodní tok značně změní. Přehrazením koryta se vytváří vodní nádrž nad místem výbuchu, zatím co úroveň vodní hladiny pod nádrží se rychle snižuje. Kromě úplného zničení sil vzdušného výsadku v prostoru přepraviště bude umělá přehrada navíc znesnadňovat překonání řeky jak nad nádrží, tak pod ní. Přehrazením se zvětší šíře vodního toku a údolí bude zaplaveno. Přehrada nad přehradou může být ztížena rozmanitými překážkami (nakupené stromy, mělčiny apod.).

Pod nádrží se odhalí obvykle bahňité dno a strmé břehy vodního toku. Bude-li však odkryté dno pevné (kamenité) — tanky a pásová vozidla mohou překračovat řeku na prozkoumaných místech po patřičných úpravách. Na těchto přechodech bude třeba stanovit úroveň radiace a zabezpečit vyzkoušení před úhrozou nakupené vody v umělé přehradě v případě protržení hráze.

Zvláštnosti přípravy boje o přepraviště je sestavení a příprava přepadových skupin a popřípadě společný nácvik všech jednotek ke zteči obrany přepraviště z obou stran a zabezpečení činnosti ženistů, kteří zneškodňují nálož připravené k jeho zničení. V výsadkového padákového praporu pro tento účel budou vytvořeny obvykle dvě přepadové skupiny v síle až dvou družstev.

4. Některé otázky materiálně technického a zdravotnického zabezpečení

Jednotkám vzdušného výsadku musí být určeno, kolik a jaké zásoby budou přepraveny současně s jednotkami do boje. Jednotky, které se budou přesunovat na kratší vzdálenosti, mohou mít větší zásoby (munice), jednotky, u nichž splnění úkolu je vázáno na delší přesuny (v některých případech zajišťovací skupiny), mohou mít u sebe jen takovou výši zásob, kolik bojovníci unesou. Při boji o přepraviště a předmostí budou jednotky zabezpečeny na celou dobu boje zásobami shozenými současně s vojsky. Presto pro případ prodloužení boje a vyčerpání zásob je třeba zabezpečit boj přípravou dodatečného zásobování. Tyto zásoby jsou zabaleny a přepraveny ke shozu na letišti materiálního zabezpečení. Kromě nich je třeba plánovat a zabezpečit při dohovoru součinnosti u nadřízeného velitelství přísun nejn nutnější munice po sloučení s vlastními vojsky. Jestliže dodatečné zásobování v průběhu boje bude provedeno, pak velitel vzdušného výsadku předem uvolní potřebné síly jednak k vytyčení dopadové plochy a jednak pro sběr zásobníků. Podle druhu a počtu materiálu je třeba určit až četu.

Stejně důležitá je i otázka zdravotnického zabezpečení. Odsun raněných končí na obvažití vzdušného výsadku, které je umístěno na nejméně ohrožených místech

v prostoru předmostí nebo v jeho blízkosti. Další odsun raněných je možno provést až po sloučení s vlastními vojsky. Velitelství disponující vzdušným výsadkem zaplňuje zdravotnickou péči v jeho prospěch (odsuny, chirurgická pomoc apod.) ihned po sloučení. Plánovat k odsunu raněných vrtulníky není v některých situacích reálné pro jejich poměrně snadnou zranitelnost. Jestliže je v průběhu boje padákový sled zesílen vrtulníkovým, pak je třeba k odsunu raněných používat vracející se vrtulníky.

Speciální otázkou při přechodu vodních toků hlubokým broděním tanků jsou prostředky, kterými vzdušný výsadek plní potřebné úkoly ve prospěch apod. Jde o zlepšení přístupů k vodní překážce a výjezdu z ní, především pak provedení průzkumu vodní překážky, zjištění hloubky, šířky a charakteru dna a vytyčení osy postupu ještě před příchodem přesunutých tankových oddadů k řece. Ženíjný průzkum vodní překážky je prakticky jednou z nejdůležitějších otázek ženíjního zabezpečení přepravy tanků po dně. Považují za potřebné používat k tomuto účelu bojovníků vycvičených v ovládnutí lehké potápěčské soupravy, kteří jsou s to zjistit potřebné přesné zprávy o konfiguraci dna, jeho pevnosti a zároveň působit jako hlídky záchranné služby při vlastním hlubokém broděním.

5. Volba místa a doby vysazení

Po ujasnění úkolu, zhodnocení situace nepřítele, především z hlediska použití ZHN, vyhodnocení vlastních možností, důkladném prostudování terénu a zvažení výhod a nevýhod závislých od noční a denní doby, je třeba volit místa vysazení. Doskokové (přistávací) plochy zásadně se volí podle celkového zámyslu boje.

Plochy pro přepadové skupiny mají být voleny tak, aby překvapení, kterého se dosáhne jejich vysazením, mohly využít a rychle se zmocnily cíle. Jejich doskokové plochy mají být přibliženy blízko k přepravišti. U ostatních skupin však není někdy výhodné vzhledem k použití ZHN nepřítelem volit doskokové plochy v přímém prostoru činnosti nebo v bezprostřední jeho blízkosti. Vzdušný výsadek musí z místa vysazení rychle odejít, protože lze očekávat úder nepřítele především na doskokové plochy. Některé z nich mohou být zasaženy i atomovými údery. Z toho důvodu je třeba, aby výsadek využil času potřebného k při-

pravě zásahu a včas odešel do bezpečné vzdálenosti od doskokových ploch.

Jen s obtížemi lze dodržet zásadu, aby doskokové (přistávací) plochy vzdušného výsadku neprozrazovaly zámysl činnosti. Nepřítel nemá znát přesná místa, ve kterých se střetne se vzdušným výsadkem a především, kde výsadek bude působit hlavními silami.

Vzdušný výsadek pro nedostatek těžkých zbraní se zaměřuje především k využití výhod, které skýtá překvapení. Při rozhodné činnosti může tak způsobit velké ztráty i početnějšímu a lépe vyzbrojenému nepříteli.

K takovému ničení nepřítele se hodí činnost z léček a krátké zdrcující přepady. Jejich účinnost je však dána především překvapením protivníka. Tato okolnost vyžaduje dokonalé utajení jak příprav, tak zámyslu boje a v některých případech i vzdálení doskokových ploch od míst boje.

Počet doskokových (přistávacích) ploch

může být určen počtem skupin potřebných ke splnění úkolu. Obvykle lze počítat s vysazením praporu na jednu plochu, vysazení brigád na 4—6 ploch. V případě dobytí přepraviště výsadkovou brigádou je třeba počítat s jednou až dvěma plochami pro přepadové skupiny v samé blízkosti přepraviště (nejlépe na každém břehu jedna plocha) a 2—4 plochy pro zajišťovací skupiny na předpokládaných přístupových cestách nepřítele. Zálohy mohou seskočit v prostoru jedné ze zajišťovacích skupin. Do zvláštního prostoru je třeba vysadit předem odřady.

Pro přepadové skupiny nepředpokládám obvyklé doskokové plochy. Úkolem přepadových skupin je rychle proniknout k mostu a zabránit jeho zničení nepřítelem připravenou roznětovou sítí. Proto je možné přepadovou skupinu vysadit jen z 1 až 2 letounů z minimální výšky při jednom průletu na oba břehy (nutně především u velkých mostů). Taková akce vyžaduje předcházející umlčení obrany mostu a přiblížení výsadku co nejblíže výbuchům leteckých pum, při zachování bezpečnostních opatření, podobně jako při přiblížení pěchoty dělostřelecké palby.

Vzdálenost ploch od sebe má zabezpečit vzdušný výsadek před možností zničení jedním atomovým úderem, proto je třeba plánovat plochy vysazení 3—5 km od sebe.

Podle způsobu organizace protivýsadkové obrany a základních řádů pro bojovou činnost předpokládaného nepřítele lze očekávat, že vhodné doskokové plochy poblíž důležitých objektů budou předem zamínovány a že budou na nich zřízeny překážky. Těmto opatřením protivníka lze čelit hlavně zaměřením základního výcviku bojovníků na boj v podobných podmínkách, aby nečekanou překvapivou situací nebyl narušen organizovaný průběh akce.

Vysazení vzdušného výsadku je možno provést jak v denní, tak v noční době. Je-li třeba zabezpečit minimální zranitelnost výsadku na odletových letištích a při přeletu, provádíme tuto činnost v noci a vysazení po rozednění. To umožní použít denní doby k ovládnutí objektu. Je-li třeba využít pro boj tmy, pak je možné vysazení provést před setměním nebo v noci. Noční podmínky dovolují nejlépe dosáhnout taktického překvapení a zmenšují účinnost palby protivníka. Obtížné je řešit shromáždění a zabezpečit dokonalou orientaci. Noc, mlha a soumrak poskytují nejvhodnější podmínky pro nečekané napadení a ulehčují splnění úkolu.

Doba vysazení musí především odpovídat zámyslu operace pozemních svazků útočících čelně. Pravděpodobně bude ovlivněna situací v průběhu boje. V otázce, kdy volit dobu vysazení, je třeba uvážit předpokládanou dobu sloučení s tankovými jednotkami. Jde-li o úkol zachvácení přepraviště, pak je třeba i uvážit, kdy nepřítel bude je chtít sám zničit. Nepřítel bude plánovat jeho zničení tehdy, nebude-li moci udržet prostor před řekou. Nebude zřejmě chtít zničením přepraviště přehradit cestu vlastním ustupujícím jednotkám. Z těchto důvodů se jeví jako výhodný čas vysazení krátce před příchodem vlastních tankových jednotek k přepravišti. To je však doba, které nepřítel nejspíše využije ke zpevnění obrany protilehlého břehu od fronty stahovanými jednotkami a navíc je možné, že vzdušný výsadek se v této době střetne s čerstvými silami přisunovanými z hloubky. Proto je výhodnější, aby čas vysazení byl stanoven v době, kdy tyto jednotky jsou ještě v prostorech soustředění, nebo popřípadě na přesunu směrem k řece.

Výsadek by pak mohl po vysazení organizovat boj mimo dotyk s nepřítelem. Doba vysazení je tedy výhodná volit tak, aby výsadek měl možnost zachytit neporušené přepraviště a aby měl potřebný čas na organizaci boje s přicházejícími silami nepřítele.

V soudobých podmínkách je však třeba z důvodu P A O plánovat přechody vodních toků tankovými svazky hlubokým broděním v celé šíři útočných pásem. V takovém případě délku doby od času „Č“ do příchodu tankových útvarů a svazků může kalkulovat podle zkušeností přechodu vodních toků tankovými divizemi v SSSR. Při cvičení v roce 1958 bylo třeba na vyznačení přepraviště a os přesunu tanků po dně řeky, organizaci odsunové a záchranné služby, na zlepšení přístupů k vodní překážce a výjezdu z ní 1,5 hodiny počítáno od okamžiku příchodu předem nastavených odřadů k řece. Za 30 minut po zahájení násilného přechodu byly na protilehlý břeh přepraveny 104 tanky, za 1 hodinu 30 minut 224 tanky. V roce 1959 provedla tanková divize násilný přechod DNEPRU za 52 minut na 18 směrech.

Výsadek může splnit úkoly jako je získání zpráv o přístupech k vodní překážce, upřesnění hloubky, šíři a charakteru dna, vytyčení os a provedení ostatních příprav ještě před příchodem tankových útvarů k řece. Potřebný čas ke splnění těchto úkolů od „Č“ do příchodu předem nastavených tankových útvarů je ve dne 1,3—2,3 hodiny.

Jeho dodržení vyžaduje speciální přípravu jednotek vzdušného výsadku.

S volbou doskokových ploch je spojena i otázka velikosti předmostí, které vzdušný výsadek bude obsazovat. Vzdušný výsadek má mít prostor kromě jiného dostačující pro manévry; dále je třeba, aby mohl využít výhodného „výsadkového“ terénu. K tomu nepostačuje velikost prostoru, který byl dříve udáván jako norma pro obsazování předmostí. Tato norma je nevyhovující i z toho důvodu, že by bylo možno jedním úderem atomové pumy zničit prakticky celý výsadek.

Proto je výhodnější, aby vzdušný výsadek působil na větším prostoru, tak velkém, aby v něm mohl aktivně ničit přicházejícího nepřítele a nemohl být zasažen nepřítelem tak, aby to bránilo splnění úkolu; přitom na tak velkém, aby nebylo lze v rozhodující chvíli shromáždit hlavní síly v potřebném místě. Velikost tohoto prostoru bude závislá především na členitosti a pokrytosti terénu a také na přepravních možnostech vzdušného výsadku. Bude-li možno obsazovat jen několik komunikací vedoucích k přepravišti a tak přehrazovat směry přesunu nepřítele, aniž by tento měl možnost obejít, bude prostor obsazovaný výsadkem značně veliký. Tak kupř. při cvičení ve zvlášť výhodném terénu hloubka prostoru (pásma) pro padákový výsadek v síle praporu ve svazu dosahovala až 10 km při šíři do 10 km na předním kraji (pásmo se směrem vzad zužuje). To je poměr-

ně velký prostor, který byl použit k úspěšnému vedení manévrového boje. Jeho velikost je v současné době výjimkou. V přehledném, plochem terénu prostor pro prapor bude podstatně menší. Před tímto pásmem, popřípadě v něm a na jeho okrajích operují zesílené samostatné průzkumné skupiny vysílané až do vzdálenosti 20 km od předního okraje.

Při stanovení prostoru činnosti pro vzdušný výsadek vysazený na předmostí je třeba vycházet jednak z možností vzdušných výsadek a jednak z potřeb tankového vojska.

Při přechodu tankového svazku přes DNEPR hlubokým broděním pluk prvního sledu měl úsek přechodu široký 8–10 km; v něm bylo 4–6 přeprav. Pro prapor v praporech nebo rotních proudcích je třeba 1–5 přepraviště. Vzdušný výsadek v síle padákového praporu může ve výhodném terénu obsáhnout úsek 4–6 přeprav. Výsadková brigáda by mohla v některých případech zabezpečovat podstatnou část úseku tankové divize (15–20 km) s 8–12 přechody pod vodou.

Chci zdůraznit, že hlavní odpor (hlavní úder) bude předpokládat velitel vzdušného výsadku tak, aby prostor předmostí v minimálních rozměrech tj. po provedení manévrové obrany vzdušného výsadku na poslední čáru obrany zabezpečoval přepravující se vojska před přímou palbou dělostřelectva a kulometů nepřítele a jejich rozvinutí k vedení bojové činnosti.

6. Splnění úkolu

Všeobecná charakteristika splnění úkolu:

Přepadové skupiny provedou rychlou zteč obrany přepraviště, zničení nepřítele a zabezpečí přepraviště. Zajišťovací skupiny vysílané z počtu výsadkových praporů se zčásti pevně drží ve svých opěrných bodech; na jiných místech provádějí rychlé přepady protivníka nebo ničí jeho síly a prostředky z letek. Na některých směrech dočasně bojují způsobem manévrové obrany. Předemnuté odřady vzdušného výsadku se snaží ovládnout výhodná místa na osách příchodu nepřátelských sil do prostoru předmostí.

Zálohy jsou připraveny působit v kterémkoliv prostoru. Po celou dobu je organizován výkonný a nepřetržitý průzkum.

Účelem veškeré této činnosti je způsobit nepříteli co největší ztráty na živé síle a technice při minimálních ztrátách vlastních sil.

Jakákoliv pasivita především při získávání zpráv vede k tomu, že nepřítel s úspěchem může využít svých prostředků ke zničení výsadku.

Velmi důležité je klamání protivníka. Každá desinformace nepřítele pomocí klamných výsadek, dýmu, vytváření dojmů, že prozrazené prostory rozmištní opustěny nebyly apod. upoutává pozornost a vede palbu do míst, kde její účinnost neohroží vzdušný výsadek.

Splnění úkolu vyžaduje při přítomnosti nepřítele v prostoru vysazení, aby v zápatí po letecké přípravě (a sňahou musí být přiblížit výsadek co nejvíce leteckému bombardování) se jednotky vzdušného výsadku po doskoku soustředily za postupu k cíli, připravily se k boji a okamžitě zahájily plnění úkolu. Rychlé opuštění doskokových (přistávacích) ploch je nezbytné, protože je třeba očekávat úder nepřítele především

na doskokové plochy. Zteč obrany přepraviště provádějí přepradové skupiny. Rychle postupují vpřed, palbu po nepříteli zahajují z chodu, aby vyvolaly v obraně mostu zmatek. Jakmile rozeznají odpory nepřítel, využijí jeho částečného umlčení a provedou neprodleně jeho zničení. Vpřed vyslané skupiny ženistů zneškodňují výbušné náložky.

Minometná rota palbou z postavení na ose přesunu umlčuje oživlé cíle v sestavě nepřítel až do zvládnutí odporu. V dalším je připravena podporovat boj zajišťovacích skupin. Tarasnicová rota (baterie bezzákladových kanónů) je v pohotovosti jako protitanková záloha na směru nejvíce ohroženém tanky. Je-li těchto směrů víc, je umístěna tak, aby mohla zasáhnout do nejdůležitějších směrů.

Určené jednotky ihned po shromáždění přistoupí k přípravě nových nebo k obnově rozrušených přepravišť.

Po plánovaných osách odjíždějí samostatné průzkumné hlídky zesílené ženisty, chemickými průzkumníky, popřípadě ohňometníky. Mají nejen úkol zabezpečit velení výsadku potřebnými údaji o silách nepřítel přesunujících se k bojišti a zahájit plnění úkolů ve prospěch velitele, který vzdušný výsadek vysílá, ale i speciální bojové úkoly, které plní napadáním nepřátelských sil, zaminováním cest apod. Rozptylují tak pozornost především hlavních sil nepřítel a zdržují je v postupu. Takto působí jen skupiny, které k této činnosti dostanou rozkaz. Všechny ostatní průzkumné skupiny se snaží neprozradit se a to i nepřátelskému průzkumu a ostatním slabším skupinám nepřítel. Jejich úkolem je podat o nich potřebné zprávy. Tyto nepřátelské skupiny je třeba propouštět i přichystanými léčkami do vlastní sestavy, aby jimi odesílané zprávy klamaly nepřítel o místech přichystaných nástrah. Kromě jiného je třeba zabezpečit, aby vlastní jednotky neodpovídaly na provokaci palbou, kterou může nepřítel zjišťovat přítomnost cizích jednotek při vnikání do osad, popřípadě okrajů lesů.

Ostatní jednotky vzdušných výsadků připravují výbušné i nevybušné zátarasy proti tankům nepřítel. Veškeré zátarasy jsou umístěny podle zámyslu velitele tak, aby neprozrazovaly prostory léček a připravené obrany.

Ve svém rozhodnutí velitel vzdušného výsadku určil směr hlavního úsílí. Podle zpráv průzkumu upřesnění umístění hlavních sil, záloh a v případě potřeby provede manévry silami vzhledem k směru příchodu

nepřítel. Podle zkušeností manévry výsadku je lépe zabezpečit, jsou-li jednotky rozděleny maximálně do rot; pak v případě potřeby mohou být jednotky rychle soustředěny k ničení nepřítel z boků a týlu. Výsadeková rota je akceschopná jednotka, která může úspěšně plnit i samostatné úkoly v boji s přesilou nepřítel (boj předstunutých odřadů).

Chemické pozorovací hlídky neustále sledují směr větru. Velitel vzdušného výsadku vyhodnocuje ohrožení jednotek předpokládaným výbuchem atomové pumy svržené za účelem zničení přepraviště a výsadku. Podle potřeby a možností provádí s jednotkami manévry tak, aby ohrožení radioaktivním zamořením po předpokládaném výbuchu bylo co nejmenší.

K přehrazení vodního toku ve zvlášť vhodném místě je potřeba podle jeho mohutnosti 1–2 údery atomovými pumami. Tento záměr nepřítel může být prozrazen uskupením jeho sil, zvláště má-li jich dostatek a přitom nebude obsazovat obranu přímo na řece, nebo neprovede-li údery proti výsadku většími silami. Kromě obvyklých ničivých činitelů při výbuchu atomové pumy přibude na vodním toku ještě ničivá síla mohutné povrchové vlny, která bude působit do vzdálenosti několika set metrů podle přímosti vodního toku.

Jestliže použije nepřítel k tomu účelu jaderného výbuchu, pak velitel vzdušného výsadku kromě dalšího plnění úkolů a potřebných opatření k záchraně je povinen vyslat k prostoru výbuchu radiální průzkum, který zjistí rozsah zničení a zamoření. Pro potřeby svazku, který útočí čelně, zkoumá úroveň a rozsah radioaktivního zamoření, případně charakter změny vodního toku. Jde zejména o průzkum vznikajícího záplavového území nad místem výbuchu a předpoklad, jaká plocha bude zaplavena. To je závislé na charakteru břehů, koryta i údolí nad přehradou. Je-li koryto výbuchem přehrazeno, bude potřeba prověřit výšku přehradu a stanovit rychlost stoupání vody v údolí. Důležité je i znát rychlost klesání vody pod přehradou. K rychlému překonání vodního toku je zapotřebí prozkoumat charakter obnažovaného dna řeky. Na něm je plně závislý způsob přechodu řeky, popřípadě je třeba stanovit, jaké úpravy bude vyžadovat. I pod přehradou je třeba stanovit hranice pásma zamoření a úrovní radiace.

Současně velitel a štáb vzdušného výsadku organizuje činnost ke zničení jednotek protivníka, které využívají účinků svr-

žené atomové pumy k obsazení obrany přilehlé k řece.

V případě, že rozhodnutím nadřízeného velitelství bylo připraveno vysazení vrtulníkového sledu, zabezpečují a vytyčují jednotky vzdušného výsadku plochu pro přistání vrtulníků. Plochu upřesní velitel výsadku vzhledem k manévru, který vysazená jednotka má provést. Jde především o to, aby mohla být použita ke zteči přicházejícího nepřítele do jeho boku nebo týlu, popřípadě aby rychle přehradila hlavní směr nebo nahradila ztráty způsobené výbuchem atomové pumy.

Na přistávací ploše vrtulníků jsou soustředěni i ranění příslušníci výsadku pro transport do vlastního týlu k poskytnutí další lékařské pomoci.

Radisté podle plánu navazují spojení s velitelstvím svazku, útočícím čelně na předmostí. Velitel výsadku kromě shora uvedeného oznamuje údaje o nepříteli, rázu vodní překážky, přístupech k ní, stavu přepravišť a vyznačených osách pro hluboké brození tanků.

Rozpoznání vlastních jednotek je provedeno podle stanovených signálů na určené čáře a na jejich základě zastavena palba. Podle okolností je uskutečněn krátký dohovor velitelů v místě setkání. Jsou-li úseky a jednotlivá přepraviště prozkoumána a označena, předsunutý tankový odřad z chodu překoná řeku s využitím přepraviště, popřípadě po vytyčených osách hlubokým brozením. V součinnosti se vzdušným výsadkem pak ničí nepřítele na protilehlému břehu a zabezpečuje přepravu dalších tanků pod vodou. V této době již provádějí hlavní síly každé divize prvního sledu armády na výchozí čáře přípravu tanků k přechodu řeky pod vodou. Tyto síly po překonání vodního toku pokračují pod ochranou palby a úderů letectva v útoku, aniž by zaujaly předmostí.

Je-li zachován neporušený nebo znovu obnoven most, výsadek jej stráží před plovcími minami a jinými trhavinami i proti diverzantům, cvičeným pro tyto úkoly. Stejně úkoly plní i při hlubokém brození tanků.